

Glasilo
„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:
Andrej Žumer,
nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 9.

Ljubljana, 1. vel. travna 1893.

XXXIII. leto.

Vsebina. J. Dimnik: Čitanje. — M. Janežič-Peče: Kako naj učitelj jednorazrednice postopa itd. — Ivan Weixl: Nova patentirana šolska klop Ivana Weixl-a. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Listek. — Književnost. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Č i t a n j e.

Poročal pri društvenih večerih „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani dne 4. prosinca, 1. svečana in 1. sušca t. l. Jakob Dimnik.

(Dalje.)

4. razred.

Učni smoter: „Gladko in smisli primerno čitanje s pravilnim naglaševanjem, popolnoma se oziraje na ločila“.

Gladko čita tisti učenec, ki besedno podobo (obliko) hitro spregleda ter jo brez ponehanja ali jecljanja izgovori. Najprvo mora pa znati učenec gladko čitati, kar je tiskano. Umevno je pa ob sebi, da pri vseh učencih v treh letih ni mogoče gladkega čitanja doseči. Zato je treba tudi v 4. razredu prav pogosto čitati, da postane čitanje v istini gladko. V 4. šolskem letu so učitelju realije prav dobro sredstvo za vaje v čitanji; saj se prirodopisni, zemljepisni in zgodovinski pouk naslanja jedino le na vpeljano čitanko. Če pa obravnavamo realistična berila, morajo učenci ista tudi večkrat čitati; s tem si prisvoje ne samo

obravnavano stvar (predmet), ampak tudi lepi jezik, ki je v berilu, postane duševna last učencev. Ob jednom pa dosežemo na ta način tudi potrebno ročnost v čitanji.

Gladko čitanje je pa odvisno tudi od sestave čitanke. Taka berila, ki so otrokovi starosti primerna, otroci prav radi čitajo in si jih tudi lahko zapomnijo. Pri teh berilih sledi otrok z velikim zanimanjem tistemu, ki čita naprej in v istini tudi ž njim po tihem čita in prav to tiho čitanje jako pospešuje gladko čitanje.

Napačna je misel, da tisti gladko čita, kdor naglo čita. Gladko čita le tisti učenec, kateri vedno enakomerno čita, ki prenehuje samo po ločilih, kojega ne motijo naglasi in tudi ne dolge ali sestavljene besede. Berila, koja je učitelj razlagal in so jih učenci že parkrat prečitali, čitajo naj se potem skupno. Skupno glasno čit-

tanje takim učencem, ki bolj slabo čitajo, mnogo koristi.

Pa ne samo gladko, ampak tudi smisli primerno morajo čitati učenci v 4. razredu, t. j. učenec mora že s čitanjem pokazati, da razume vsebino berila, zato mora pri raznih stavkih spreminjati glas. Pripovedovalni stavki se morajo z drugačnim glasom čitati, kakor pa velelni ali vprašalni stavki. Tudi z naglaševanjem posebno važnih besed v stavku pokaže učenec, da smisli primerno čita. Učitelj pa stavi med čitanjem tu pa tam razna vprašanja gledé vsebine berila, da se prepriča, če so otroci pri stvarni razpravi vsebino dobro razumeli; kajti le tako berilo, koje učenec dobro razume, lahko gladko in smisli primerno čita. Če pa otrok vsebino berila dobro razume, ne bode čital v jednoglasnem šolskem glasu, tudi ne kričal ali pel, ampak čital bode s takim glasom, kakeršnega rabi v občevalnem jeziku in prav ta glas je merodajen pri smisli primernem čitanji.

5. razred.

Učni smoter: „Kakor na prejšnji stopinji s pomnoženimi zahtevami“.

V 5. razredu je gladko in smisli primerno čitanje smoter pouka v čitanji. Da pa to dosežemo, morajo otroci prav pridno čitati realistična berila in primerne knjige iz šolske knjižnice. Smisli primerno čitanje se naslanja 1. na pravilno razdelitev in sestavo besed, 2. na natančno pozornost ločil in 3. na smisli primerno naglaševanje, koje dosežemo s pravilno menjavo višine, moči in trajanja v izgovarjanji posameznih besed v stavku. To pa smemo le tedaj terjati od učenca, če natančno razume vsebino berila. Učitelj pa prav pridno čitaj z učenci, vsako napako popravljaj in marljivo čitaj naprej.

6. razred.

Učni smoter: „Gladko, izrazno in blagoglasno čitanje, kar je pi-

sano in tiskano; besedni in govorni naglas je natančneje gojiti.

Zopet nam povdarja učni načrt gladko čitanje. To nam dokazuje, da še celo na višji stopinji nekateri učenci ne dosežejo mehanične izurjenosti v čitanji. Čudno je to, da nekateri otroci, ki so sploh pridni, tega smotra v čitanji vender ne dosežejo. Nekateri učenci so zelo slabotni v računstvu, drugi se ne navadijo navzlic vsemu prizadevanju brez napake pisati in prav tako dela marsikateremu učencu tudi glako čitanje velike težave. Bodi pa, kakor koli že, vender glavni vzrok temu tiči v učitelju, če večina učencev na tej učni stopinji ne zna gladko čitati. Marsikateri učitelj se hvali, da je naučil s pomočjo te ali one metode otroka že v 1. šolskem letu čitati po zlogih. To se v istini tudi pripeti. Če pa učitelj potem na srednji stopinji ljudske šole učencev nepretrgoma ne vadi v mehničnem čitanji, kar se čestokrat pripeti ter v 4. in 5. šolskem letu stavi preveliko pozornost na realije, potem takem je prav lahko mogoče, da pride otrok v 6. razred, ne da bi znal ročno čitati. Učitelj ne sme pozabiti, da so glavni predmetje spodnje in srednje stopinje ljudske šole: „veronauk, čitanje, pisanje in računstvo“. V teh predmetih mora biti učenec temeljito izurjen, preden vstopi v 6. razred. „Čitanje je mera, s koje merimo omiko posameznih narodov“ in po čitanji sodi lahko nadzornik razred, kojega nadzoruje.

K gladkemu čitanju spada tudi izrazno čitanje, koje se tudi zove lepo ali blagoglasno čitanje. Kdor hoče izrazno čitati, mora se vtopiti v vsebino berila, da dobi jednake občutke, kakeršni so popisani v dotičnem berilu. Le-ti občutki se morajo pa ravnati po vsebini berila; navadna pripovedka ali popis moramo prav jednostavno čitati. Tudi pri poučljivih sestavkih izrazno čitanje ni na mestu. Otrok se navadi izrazno čitati, če označi učitelj natančno vse osebe, ki so imenovane v berilu ter tudi sam pogosto izrazno naprej čita. — Vsebina berila mora biti tudi primerna sta-

rosti učencev. — Pa ne samo, kar je tiskano, ampak tudi kar je pisano, mora znati učenec izrazno čitati.

Kar je pisano je sploh težje čitati, kakor pa tiskano. Učenci 6. razreda se morajo vaditi tudi v tem, da znajo razne rokopise čitati. V ta namen naj čitajo glasno razne pravopisne in spisne naloge svojih součencev. Potrebno je tudi, da se vadijo čitati tudi stare rokopise. Le na tak način doseže učitelj lahko predpisani učni smoter.

Izrazno čitanje se opira posebno na gojitev besednega in govornega naglasa. Besedni naglas spoznavaj se posebno v povdarjanji nekaterih zlogov, v večjem naglasu določilnih besed v sestavljenih besedah in v posebnem naglaševanju tistih besed v stavku, ki so merodajne za vsebino. Hitrega čitanja ali požiranja zadnjih zlogov, učitelj ne sme trpeti v šoli.

Govorni naglas je pa naravno (ne umetno) ponavljanje beriva, kakor govoré

v navadnem življenji omikani ljudje. — Umevno je ob sebi, da se pri gojitvi gladekega čitanja ne sme zanemarjati tudi izrazno čitanje.

7. in 8. razred.

Učni smoter: „Kakor na prejšnji stopinji; nadaljevanje čitalnih vaj“.

Blagoglasno čitanje mora napraviti na poslušalca prijeten utis ter ga ganiti, da se vzbudi v njem sočutje in ga dovede k dejanju.

Umevno je pa samo ob sebi, da se učenec ne sme pri čitanji pačiti, kajti ljudska šola ne izobrazuje gledaliških igralcev. Tudi pretihega čitanja ne smemo trpeti, kar se posebno v dekliških šolah rado pripeti.

(Dalje prih.)

Kako naj učitelj jednorazrednice postopa, da pripravi dobro podlago spisovnemu pouku v II. oddelku spodnje skupine.

Na podlagi razprave priobčene v U. T. št. 6. „Kako naj učitelj jednorazrednice postopa, da pripravi dobro podlago spisovnemu pouku v I. oddelku spodnje skupine“ nadaljevati hočem z denašnjo. Pričel bodem z obravnavo berilnih sestavkov, katerih v I. oddelku nisem razpravljajal.

Kot učno knjigo rabim „Prvo berilo in slovnica“, sestavila A. Razinger in A. Žumer. Ta knjiga je posebno pripravna, ker ji je pridejana slovnica, katera učitelju prav dobro služi. Tisk je pripraven in ne ovira uspešnega napredka v čitanji in tudi vsebina sestavkov ni pretežka, posebno, če se učitelj že v I. oddelku pri nazornem nauku na to ozira, da pripravi potrebno podlago.

Glavna naloga berilnih sestavkov je, učenca usposobiti da bo razumel

misel, ki jo drugi z govorom razodeva in da bo znal tudi on svoje misli drugemu ustmeno in pismeno določno povedati. Tedaj je v prvi vrsti podstava spisovnemu pouku.

Kakor pri vsem pouku, moramo tudi tu učenca vaditi v mišljenji. Da pa more misliti, soditi in sklepati, moramo skrbeti, da berilne sestavke, katere bere, razume. V ta namen seznanimo učenca najprej z glavno vsebino berilnega sestavka. O tem, da si je učenec vsebino zapomnil in da mu je jasna, prepričamo se z vprašanji, katera učenec razumno v popolnih stavkih odgovarja.

Prestopivši k berilnemu sestavku, učitelj ves ali le del berilnega sestavka, čegar vsebina je učencu sedaj že znana, prebere ter prične stvarno obravnavo.

Tu ima odprto široko polje, učenca pustiti samovoljno misliti in delati.

Stvarna (nadrobna) obravnava ima dve glavni nalogi, učenca natančno seznaniti z vsebino in razširiti mu zaklad besed in jezikovnih oblik. Učenec, beroč stavek za stavkom, vprašuje se po vsebini branega stavka, zahtevaje, da svoj odgovor tudi s tem, katera beseda oziroma del stavka to misel pøve, utemelji. Seveda iti se mora od lažjega do težjega.

Pri razlagi besed se mora učencem prilika dati, da iščejo kolikor je mogoče, sami pomen besed in jih nadomeščajo z drugimi. Nadomeščati jih smejo tudi z ptujkami dialekta, da jih le opozorimo, da morajo ptujke kot neprave zavreči.

Skrbimo pa, da vsi učenci mislijo in da damo vsem k temu dovolj časa. Zaradi tega stavi najprej vprašanje, nekoliko počakajmo, vse učence pogledjmo ter potem še le pokličimo. Varujmo se tudi biti pregostobesedni ter pustimo rajši učencem govoriti.

S takim postopanjem ne vadimo učenca samo misliti, ampak obogatimo mu tudi zaklad besed in jezikovnih oblik — tedaj tvorimo dobro podlago spalnemu pouku.

Ko učenci berilni sestavek razumejo, morajo si ga prisvojiti. Semkaj spada v prvi vrsti čitanje. Učenci se uče gladko mehanično čitati, vadijo se pa tudi paziti na vsebino t. j. čitati z mislimi. Učitelj naj večkrat učenca med čitanjem ustavi in ga pozove, da pove, kaj je čital v zadnjem stavku. Tako ga že v tem oddelku silimo paziti na vsebino in mu pripravljamo podlago k prostemu pripovedovanju.

Beró naj pa glasno, a ne kričeče, počasi, prav naglašeno in brez ustavljanja. Posebno pazimo, da samoglasnike čisto, krepko in polno doneče izgovarjajo. S tem jih privadimo dovolj glasnemu čitanju, ne da bi jih vedno opominjali in opozarjali na to. Z vednim opominjevanjem, naj glasno čitajo, se večji del ne došeže družega, kakor to, da nekateri učenec prav kriči, da bi človeka skoro oglušil. Pazijo naj na

spremembo glasu pri ločilih, kar ne pospešuje le lepega čitanja, ampak vzbuja učencem tudi občutek, kje ima stati to ali ono ločilo.

Za čitanjem se uvrsti ponavljanje vsebine. Na stavljena vprašanja učenci odgovarjajo z besedami berilnega sestavka, da se privadijo književnemu jeziku. Pri tem ponavljanji naj se spravi novo sè stariim že znanim v zvezo. Učenci naj primerjajo novo z že znanim — tedaj naj mislijo, sodijo in sklepajo.

Lahke berilne sestavke v prozi in pøeziji priuče se po besedah na pamet. S tem se vadijo misliti, krepčajo si spomin, obogaté pa tudi na besedah in jezikovnih oblikah.

Pri pripovedovanji po besedah naj ravno tako glasno, počasi, prav naglašeno in brez ustavljanja izgovarjajo kakor pri čitanji.

Vsebina berilnih sestavkov se prične že v tem oddelku pismeno uporabljati. N. pr.: Pri sestavku „Kaj dobivamo iz gozda“, lahko damo učencem napisati gozdne živali. Učenci povejo omenjaje ločila, katera bodo stavili, zahtevani stavek in ga zapišejo: Gozdne živali so: srna, zajec, itd. Pri taki nalogi učencem tudi primerno razložimo, zakaj stavimo dvopičje, vejico in piko, seveda ne vse po jedni in isti nalogi. Isto tako se na podlagi tega berilnega sestavka lahko zapišejo gozdna drevesa, kakor tudi, s temi primerjaje, vrtna drevesa, domače živali i. dr.

Pri računstvu imamo v tem oddelku z vporabnimi nalogami, katerih se prav pridno poslužujemo, še več prilike učenca vaditi v mišljenji, kakor v I. oddelku. Računska ura služi nam pa lahko tudi kot slovnična, oziroma pravopisna, ne da bi zanemarjali pouk v računstvu.

Omeniti hočem le jedno priliko. Pri pojmovanji števil do 100 zahtevajmo, da učenec *a*) ime števila razločno in počasi izgovori, *b*) določi, iz koliko besed število sestoji, *c*) pri jezikovni pismeni vaji tudi število zapiše.

Morebiti to ni potrebno? Le dajte učencem najvišjega oddelka števila pisati, bode videli, koliko bo „pedesetih“, „petdesetih“ in Bog zna kaj še mesto „petdesetih“. Ako pa pričnemo števila z besedami pisati že v II., da, do 10 pri narekovanji že v I. oddelku in nadaljujemo pri takih prilikah tudi v nadaljnjih oddelkih, ne bomo tega opazovali.

Da postavimo dobro podlago spisovnemu pouku, treba je, da si prisvoje učenci najpotrebnejše iz slovnice in pravopisja.

Privadijo se razločevati dolg in kratek stavek ter si priuče ločila.

Stavek delijo v besede, besede v zloge in zloge v glasnike.

Glasniki so samo- in soglasniki; *r* nam časi rabi kot samoglasnik.

Z veliko začetno črko pišemo v začetku govora, za piko, vprašajem, kličajem, dvopičjem, priimke in krstna imena.

Samostalnik, njega spol in število in pridevnik.

Tudi pri slovničnem pouku učimo učenca misliti. Podrobneje se s tem ne bodem bavil, ker razpravljati bi moral vso slovnico, omenim le, da z ustmenimi in pismenimi uporabami tega, kar se učimo iz slovnice, najbolj delujemo v prid mišljenja, posebno pa v prid spisovnega pouka.

Učenec naj se tedaj uči takoj ustmeno, posebno pa pismeno porabiti, kar se je učil iz slovnice.

Kadar zna slovnično tvarino pismeno dobro porabiti, prisvojil si jo je popolnoma in takrat naj se nadaljuje. Kdor bi se zadovoljil le s precej dobrimi ustmenimi odgovori, ta bi še malo delal za spisovni pouk, ker smoter slovnice bodi, da usposobi učenca ne le pravilno govoriti, ampak tudi pisati. Posebno napačno bi pa bilo, ako bi učitelj iz slovnice kaj vzel, česar bi učencev niti ustmeno ne priučil uporabiti, recimo sklanjatev. Učitelj bi od učencev zahteval, da se priuče gladko sklanjati, ne priučil bi jih pa sklonov v stavkih porabiti. Kaj bi dosegel? Moje mnenje je

— nič — o pač — spomni bi jim nekoliko krepčal — —.

Preidimo k nalogam!

Kakor v čitanji, tako si morajo učenci tega oddelka pridobiti spretnost tudi v pisanji — pišejo naj mnogo.

Na jednorazrednici moramo, ker poučujemo dva oddelka ob enem, že tako polovico časa, odmerjenega jezikovnemu pouku, porabiti za pismene vaje, gotovo je pa to priporočljivo tudi za večrazrednice. Kdor piše, mora jasneje misliti in ostreje paziti, kakor oni, ki samo govori, tedaj je pismeno koristneje od ustmenega.

Kakor v I. oddelku, vadi se tudi tukaj v prepisovanji. Prepisujejo se kratki in dolgi stavki in oddelki berilnih sestavkov.

Narekovanje se v tem oddelku uporablja, a ne premnogo. Narekujejo naj se vedno celi stavki, da učenci pri tem tudi kaj mislijo.

Narekovanje se priporoča uporabljati pri nekaterih pravopisnih vajah, v tem oddelku, da se prične razločevati besede od besede v stavku. Učencu se pove stavek. Učenec določi iz koliko besed stavek sestoji, zapiše besedo vsako za se in koncem stavka postavi potrebno ločilo. Kadar se tem pravopisnim vajam (prepisovanje in napisovanje) dobro privadijo, prično se uporabljati spisne vaje, kakeršne sem omenil pri obravnavi berilnih sestavkov.

Koncem vsake naloge podpiše učenec svoje polno ime, da se bo znal tudi najslabši podpisati, kar bo gotovo potreboval.

Predno s tem oddelkom skončam, hočem spregovoriti še o pisanji in popravi nalog.

Naloge se pišejo v zvezke, tablice naj se popolnoma opuste. Zvezki hranijo se v šoli, da jih more učitelj pregledati in naloge popraviti.

Popravi naj se vsaka, tudi najmanjša naloga, ker, ako se naloge ne popravljajo, učenci kmalu prično površno pisati in vsa stvar nima nobene vrednosti.

Učitelj podčrta besede, katere niso prav pisane, in jih v tem oddelku tudi popravi.

Večina učencev namreč še nima dovolj zmožnosti, da bi sami poiskali napako, ako bi jo učitelj samo podčrtal. Morali bi učitelja popraševati, kar bi pa pouk preveč motilo.

Popravljene besede učenci večkrat prepišejo, da si jih dobro vtisnejo v spomin. O oddelkih zgornje skupine pa ne prepisujejo samo besede, katere so nepravilno zapisali, ampak cel stavek, v katerem se nahaja hiba.

Naloge pišejo se čedno in lepo. Ako učitelj sprevidi, da bi se naloge lahko

lepše in boljše izdelale, mora biti strog in če treba mora tudi kaznovati. Najboljše vspehe za lepopisje nalog dosege sem s tem, da sem dal nalogo doma, a ne v šoli, tolikokrat prepisati, da je bila čedno in lepo pisana. Roditelji doma potrebujejo otroke za delo in zato tudi malomarni in za šolo nebrižni roditelji na otroke vplivajo, naj pazijo in lepo pišejo.

Tako privadimo učenca lepemu pisanju in ob enem stvarimo tudi v tem oziru dobro podlago spisovnemu pouku.

M. Janežič-Peče.

Nova patentirana šolska klop Ivana Weixl-a.

To novo, od štajerskega nadučitelja ustrojeno, tedaj tako rekoč iz šolske prakse izišlo klop je o priliki IV. glavnega zborovanja nemško-avstrijske učiteljske zveze v Linzu dné 19. in 20. mal. srpana m. l. v ličnem obrazci mnogim deležnikom tega učiteljskega dneva in potem še posebej več predstojnikom tamošnjih šol skazoval izumnikov sosedni sodrug g. Vinko Jug.

Weixlova šolska klop je zelo dobro dopadla vsem, ki so jo videli; v posameznem pa podaja ona sledeče prednosti:

1. Dovolj ona učitelju lehāk pregled čez učence, ker je mizna ploča kljubu svoje širokosti le 2 cm nagnena.

2. Je visokost izkroženega sedeža velikosti učencev tako primerjena, da storé stegna s kračami pri sedenji pravi kot ter da pri tem potplati na tleh ležé.

3. Za pouk v pisanji se premakljiv sedež lahko tako daleč naprej potegne, da pride nje prednji rob 2 cm pod prsni rob pultne ploče (Minusdistanz). V tem stanji podaja se od sedeža navpično k prsnemu robu pultne ploče predpisana oddaljenost ali razloček (Differenz), ki znaša $\frac{1}{7}$ telesne velikosti šolskega otroka.

Pri tem razločku položi pisoči otrok komolca neposiljeno na pultno pločo. V tem držanji se ramena ne utrudijo, kar se

pa na visokih pultnih pločah gotovo zgodi. Ako bi se utrudila hrbtenica, ima otrok tik za životom ležečo križno naslonjačo, na kateri se hrbtenica odpočije. Nadaljna prednost je, da križna naslonjača ne dopušča, da bi šolski otrok s sedalom nazaj silil in se potem s prsi vlegel na pultno pločo; otrok je posiljen ravno navpično sedeti in ker more le glavo nagniti, ostane očesi od predmeta na pultni ploči ležečega sploh v pravilni oddaljenosti, s čim se popolnoma ubrani, da bi kratkoviden postal.

Ker je ploča 37 cm široka, je mogoče, da leže pisalne in risalne robe velike oblike brez ovire na nji, ne da bi je spredaj sedeči otrok premaknil.

4. Za navadni uk primeta na obeh koncih sedeča otroka v poprej popisani legi nepremični sedež na prednem robu, ga malo vzdigneta in potem nazaj potisneta. V tem stanji se podaja 10 cm velika prebitna dalja (Plusdistanz), v kateri otroci brez ovire morejo vstajati. Pri sedenji naslonijo se lahko otroci s križem na križno naslonjačo. Lehko in prostorno je v tem stanji stopiti v klop in iz nje.

5. Ako je treba v klopih telovaditi, vstanejo učenci, vzdignejo prednji rob sedeža, ga prekucnejo in potem z nogami

celó nazaj potisnejo. V tem stanju dobí se toliko prostora, da morejo v klopi s štirimi sedeži, štirje otroci nizek podkolenek brez zapreke izvesti. Ko so otroci vajeni, lahko v vsaki sekundi pretvorijo klop v drugo stanje in to brez šuma.

6. Vsi pogoji, ki se stavijo pri vežbanji in rabi pokončne pisave, na klop, so v Weixlevi šolski klopi v najizdatnejši meri združeni.

7. Že iz prejšnjega se pojasnjuje, da zadostuje Weixlova klop zdravstvenim (higijeničnim) terjatvam; razven tega še potrди to razsodba dr. Leonharda, okrajnega zdravnika v Mariboru, ki pravi:

„Gospodu Ivanu Weixl-u, nadučitelju

v

Dev. Mariji v Puščavi.“

„Na Vašo prošnjo razodevam s tem, ker sem se o ugodnosti te Vaše šolske klopi prepričal, da zasluži ona biti v „šole vpeljana“.

„Ta šolska klop zadostuje popolnoma vsem higijeničnim terjatvam in zabrani „slabo držanje učencev pri sedenji in posebno pri pisanji“.

„S porabo te ugodno in trpežno izgotovljene šolske klopi zabrani se kri-venje hrbtenice, kratkovidnost in vse „nezgode, ki se na slabo telesno držanje učencev v šolskih klopi povračajo“.

„Maribor, dne 2. rožnika 1892.

Dr. Leonhard,

c. kr. okrajni zdravnik.“

Nadalje je omeniti, da je bil pri sestavi te klopi znanega dr. Erismanna nauk merodajen, osobito pa terjatev: „Šolska klop mora biti tako sestavljena, da dopušča tako pisalno stanje, pri katerem se gorenji del života skoraj izključljivo po svojem lastnem bremenu obdrži v ravnotežji in pisalec svojo pokončno držanje malone brez napora mišic in torej tudi brez utrujenja dalj časa ohrani“.

8. Pri čištenji šolske izbe spravi se Weixlova klop v stanje za telovadbo in se potem lahko pometajo tla, ne da bi se klopi iz svojega stališča pomaknile.

9. Radi njene jako priproste sestave in ker je iz njenega stališča ni treba pomakniti, zdrži Weixlova klop delj časa brez popravila, nego vsaka klop kojega drugega zapletenega sistema. Ugodno napravljene zatvori obvarujejo, da se tinta ne zapraši, izsuši in ne razlije; – prednosti, ki so tudi v interesu vzdrževalcev šol.

Kar se tiče cene, velja Weixlova klop s štirimi sedeži iz smrečjega lesa se zeleno pultno pločo in naravno barvanimi drugimi deli, 8 gld. 50 kr. Na željo narede se pultne ploče iz bukvega lesa po ravno tisti ceni. Pri naročbi mnogih klopij more se po pogodbi cena tudi znižati.

Izdelavajo se klopi v šestih velikostih in se prosi, pri kaki naročbi starost dotične skupine šolskih otrok navesti.

Po „Zeitschrift d. oberösterr. Lehrer-Vereines.“

Drug obrazec že omenjene patentirane Weixlove klopi je bil na ogled postavljen ob priliki deželne konferencije v izložbi učil v Brnu in je izumniku došlo sledeče priznanje:

Gospodu Ivanu Weixl-u, nadučitelju

v

Dev. Mariji v Puščavi.

Obrazec Vaše šolske klopi, ki ste ga v Brnu v izložbi učil postavili na ogled, je vzbudil pri obiskovalcih izložbe, osobito pa pri učiteljih živo zanimivanje, ker ona kljub nje priprostosti terjatvam, ki se s higijeničnega stališča šolske izurjenosti do šolske klopi morajo staviti, v veliki meri zadostuje. Razven plečne naslonjače ima tudi posebno križno naslonjačo in se da zraven svojega stanja za navadni pouk z lehkim in brezšumnim porivom sedeža naprej tudi za pouk v pisanji in risanju in s porivom sedeža nazaj celo za uk v telovadbi sposobno postaviti. Izumba zatvorcev tintnikom je originalna in zelo praktična.

Z ozirom na mnoga predstva, s kojimi se Vaša šolska klop osobito v higijenični zadevi odlikuje, čuti se komité izložbe povoljno primoran vpeljavo nje v šole toli-

bolj najgorkeje priporočati, ko je tudi cena (8 gld. 50 kr. za štirisedežno klop) primerno nizka.

Brno, dné 16. vinotoka 1892.

Za komite izložbe,
Theodor Michel,
prvomestnik.

Ob jednom pa se slavnim šolskim oblastvom in p. n. vzdržiteljem šol uljudno naznanja, da dobé, ako hočejo patentirane

Weixlove šolske klopi naročiti, obrazce na ogled.

Slavna uredništva časnikov v kojem koli slovanskem jeziku in koje koli tendence pa so najsrčneje prošena, članek o Weixlovi patentirani šolski klopi v svojih objavah blagovoljno ponatisniti, za kar jim je najgorkejša zahvala.

Ivan Weixl,
nadučitelj v Kamnici pri Mariboru.

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

VII. O pokončevanju škodljivih mrčesov.

Visoki deželni odbor kranjski je razposlal nastopno

Št. 2840. Okrožnico

do slavnih vodstev ljudskih šol.

Sklicuje se na navodilo o pokončevanju škodljivih mrčesov, ki se je poslalo z dopisem 27. prosinca 1890 št. 196, prosi deželni odbor, slavno šolsko vodstvo izvoli

primerno vplivati na šolsko mladino, da se bodo zatirale gosence in druga mrčesja; nadalje da se bode izpolnjeval tudi zakon o varstvu za podeljedelstvo koristnih ptičev. Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani, dné 29. sušca 1893.

Deželni glavar:
Detela.

L i s t e k.

Kronika ptujih šol 1892. leta.

Angleško. Angleško šolstvo je sedaj urejeno na podstavi šolskega zakona od leta 1870. Takrat je bilo prostora v vseh ljudskih šolah za 1,878.584 učencev. 21 let pozneje t. j. leta 1891.—92. je bilo v vseh šolah prostora za 5,628.201 učencev. V sezidanje, razširjenje in v opravo ljudskih šol se je izdalo v poslednjih 20 letih okoli 7,000.000 funtov šterlingov (= 70 mil. gld.) Vse to se je nabralo s prostovoljnimi prispevki posameznih in privatnih društev. Pod državnim nadzorstvom je sedaj 19.508 ljudskih šol, katere so vzdržavane s prostovoljnimi prispevki posameznikov in društev, z občinskimi nakladi in državnimi prispevki. L. 1891. je bilo v vseh ljudskih šolah vpisanih 4,824.625 učencev, a šole je obiskovalo 3,749.956 učencev. V najnovejši dobi se poučuje v nekaterih dekliških šolah (l. 1891. v 1796) kuhanje, pranje in likanje perila, a v nekaterih deških šolah (l. 1891. v 1365) vojaško vežbanje.

Po „Učitelju“ —y.

Šole v Londonu. L. 1892. je bilo v Londonu 413 občnih ljudskih šol, ki so bile podrejene šolskemu svetu (School Board). Na njih poučuje okoli 7000 učiteljev in učiteljic. Prostora je v teh šolah za 436.367 učencev, vpisanih pa jih je bilo 465.000; povprečno jih je hodilo v šolo 362.000. Razven tega je v Londonu 500 privatnih šol, v katerih je prostora za 256.000 učencev. V te šole je bilo vpisanih 215.000, a povprečno je hodilo 165.000 učencev. Ker pa več tisoč londonskih otrok v šoli ni vpisanih ni, sme se trditi, da je v Londonu $\frac{3}{4}$ milijona za šolo ugodnih otrok.

„Beseda učiteljska“.

Učiteljska plača na Angleškem. Plača angleških učiteljev in učiteljic je sicer zelo različna, vendar je veliko višja, ko pri nas. Najbolje so plačani na verskih šolah, najslabše vendar na katoliških šolah. Najmanjša plača šolskega voditelja je 50 funtov šterlingov, najvišja 300 funtov šterlingov., večina voditeljev pa ima 150—200 funt. šter. Največ učiteljev ima plačo 75—150 funt. šter., so pa tudi učitelji z manjšo plačo ko 50, a tudi z večjo plačo ko 300 funt. šter. Voditeljice šol imajo najmanj 50 do 150 funt. šter., mnoge vendar menj ko 40, a zopet druge več ko 200 funt. šter. Na Angleškem je bilo 1891. l. 12.150 voditeljev, 16.398 voditeljic, 6144 učiteljev in učiteljic.

teljev ter 10.935 učiteljic torej 9.039 več učiteljic ko učiteljev.

Po „Bes. učitelj.“ —y.

Vozovi za uboge otroke v Londonu. Vojvoda Southerland je dal londonskim šolam 50 vozov, katerih ima vsak 16 sedežev na razpolaganje. Na ta način hoče ubogim učencem omogočiti, sem ter tje delati izlete v zelenjavo. Vožnja ni samo prosta, ampak vsak učenec dobi celo jeden šiling.

Po „Bes. učitelj.“ —y.

Avstrijsko-ogerska monarhija. Šolstvo v Avstriji pod Anizo. Od l. 1886. se je pomnožilo število mestnih šol od 76 na 105, število ljudskih šol pa od 1412 na 1473. V tej dobi se je pomnožilo število učiteljev od 4181 na 4804, število učiteljic pa od 1161 na 1401, šolo obiskajočih otrok pa od 339.341 na 362.987. Za zidanje šol se je izdalo 6.750.148 gld. L. 1886. je znašal naklad za šolstvo 5.028.096 gld. (od tega 2.122.840 gld. za Dunaj), l. 1892. pa 6.348.246 gld. (od tega 3.686.430 gld. za Dunaj.)

Po „Bes. učitelj.“ —y.

Delovanje „Towarzystwa pedagogicznego“ v Galiciji v letu 1891—1892. Kakor v prejšnjih letih, tako je tudi v tem letu zveza učiteljskih društev v Galiciji lepo napredovala. Ona ima 61 društev ter 166 podružnic. Članov ima čez 3000. Delovanje društveno je zelo živahno. Društvo izdaja časopis „Szkola“. Razven tega je izdalo in založilo 15 del pedagoških in spisov za mladino. Ono vzdržuje tudi konvikt za otroke vnanjih učiteljev. To društvo tudi neguje ferijalne kolonije. V podporo učiteljem se je izdalo 595 gld. Po „Bes. učitelj.“ —y.

Kako se godi učiteljem na Podoli v Galiciji, o tem pripoveduje sledeči obrazek jednega učitelja v „Lwowském Kuryeru“: „Nastavljen sem na Podoli v lepi vasi ter služim 300 gld. Zato pa moram učiti 165 učencev 5 ur na dan, a 54 učenek 4 ure na dan, torej zaslužim 82 in pol krajcarja. A kako živim? Osem se nas vsede k mizi. Na vsacega pride torej 10 kr. Liter mleka stoji pri nas 10 kr.“

Po „Bes. učitelj.“ —y.

Šolstvo na Ogerskem l. 1889—1890. V tem letu je bilo na Ogerskem za šolo ugodnih otrok 2.524.569, v šolo je hodilo samo 2.057.812. Šolskih sob je bilo 24.965 z 24.908 učitelji. V 243 občinah niso hodili otroci nikamor v šolo. Šol je bilo skupaj 16.805, in sicer 801 državna, 1946 občnih, 5422 rimsko-katoliških, 2173 grško-katoliških, 1815 pravoslavni, 3375 reformiranih, 1433 evangelijskih, 566 židovskih, 184 privatnih, 14 društvenih. Nižjih občnih šol je bilo 16.559, višjih občnih 64, meščanskih šol 164, višjih deklških 18. Deških šol je bilo 1178, deklških 1342, mešanih 14.285. Jednorazrednic je bilo 12.750, dvorazrednic 2141, trirazrednic 714, čveterorazrednic 435. Šol z madjarskim učnim jezikom je bilo 8994, z nemškim 674, z rumunskim 2587, s slovaškim 1114, s srbskim 312, s hrvaško-slovenskim 39, z maloruskim 211. V 64 (17 deških in 47 deklških) višjih šolah je bilo 646 dečkov in 1721 deklke. V 164 (44 državnih, 39 občnih z državno podporo, 3 privatnih, 2 društvenih) meščanskih šolah je bilo 10.576 dečkov in 9642 deklke. Peti in šesti razredi deških meščanskih šol so bili zelo prazni. Učiteljsiše je bilo 72 z 4081 gojenci.

Po „Školi“ —y.

V trinajstih jezikih se poučuje na ogerskih občnih šolah in sicer: madjarsko-nemško, rumunsko, slovaško, češko, srbsko, bunjevaško, šokaško, hrvaško, slovensko, rusko, bolgarsko in laško. To pa vendar niso vsi lastni jeziki, ampak nekateri so le podrečja. Naklad na 16.805 šol z 24.908 učitelji je znašal 1890. l. 15.495.584 gld., h čemur prispeva glavno mesto 1.647.128 gld. Jeden učitelj stane povprečno 388 gld., jeden učenec 8 gld. na leto. Učiteljske plače so različne, med tem ko ima učitelj obrtnih šol v Pešti 1057 gld., ima v turčanskih krajih 48 gld. Prizadevajo se močno, da bi vsi učitelji razumeli madjarski. Dosegli so že toliko, da ume madjarski 22.026, torej več ko tri četrtime.

Po „Bes. učitelj.“ —y.

(Dalje prih.)

Književnost.

Pomladni glasi. Posvečeni slovenski mladini. III. Uredil Alojzij Stroj. Založili sotrudniki. Tiskala „Katoliška tiskarna“ v Ljubljani. Str. 110. Cena nevez. 20 kr., vez. 30 kr.; po pošti 5 kr. več. — Vsebina: Pomladnim glasom. Jos. Volc. Svetemu Očetu Leonu XIII. ob 50letnici škofovanja. Jos. Volc. Rana smrt — pa dolgo življenje. F. S. Finžgar. V nebesih — pri sveti birmi. F. Bleiweis. Gozdni križ. Jos. Volc. Zaklad v hruški. J. Štrukelj. Gospod iz Trsta. Otroška igra v dveh dejanjih. A. Stroj. — Mladim pisateljem je namen, dati slovenski mladini dobro berilo. Priznati moramo, da so spisi v obče dobri. Odlikuje se

zlasti spis „Zaklad v hruški“, ki je pisan neprisljano, domače in verjetno. Nekateri pisatelji radi moralizirajo, toda izprevidijo skoraj, da se moraliziranje ne prime mladih čitateljev, — in starejšim preseda. Trije spisi se spominjajo papeževe petdesetletnice — (papeževa podoba) — in v igri se mimogrede slavi slovenska zuaiga pri Sisku pred 300 leti. Škoda, da pisatelj v posebnem spisu ne opisuje znamenitega boja. Tiskarna je izvršila svoje delo prav dobro, da se malokatera slovenska mladinska knjiga more ponášati s takó lično zunanostjo. Knjižica se topla priporoča in se dobiva v „Katoliški bukvarni“ ali pa pri g. A. Stroju v semenišči.

Wolfovega slovensko-nemškega slovarja je izšel tretji sešitek. Ta obseza besede od „doskóčiti“ do „govorica“. Na ovitku se razjasnjujejo kratice in pripomnja naznanja, da bodo obširnija pojasnila o uredbi in osnovi tega slovarja pridejana zadnjemu sešitku prvega zvezka.

Stenske table za pokončno pisavo (latinice) je izdal založnik učil Karol Jansky v Taboru na Češkem. Oblike črkam so V. Blahouševé, ki se nahajajo tudi v odobreni šolski knjigi „prvni čitanka pro školy obecné“. 4 listi 116×85 cm veliki, lično na kamenu tiskani, obsegajo črke male in velike abecede, številke in ločila. Črke so velike, sredina 6¹/₂ cm poteze nad in pod sredinjo 8 cm.

To učilo se priporoča tistim ljudskim šolam, katere so pri pokončni pisavi uvedle Blahouševé oblike. Cena vseh 4 tabel 1 gld. 60 kr., po pošti 1 gld. 80 kr.

Rozmluvy hrvatsko-české. Uspořadal Vjenceslav Zaboř Mařik, učitel v Záhřebé. V Práze. Tisk a papír Aloisa Wiesnera v Práze. — Nákladem vlastním 1893. Str. 58. Cena 25 kr. — Odkar so se začeli Slovani bolj zanimati drug za drugega, napisalo se je že precej knjig za lažje razumevanje sorodnih si jezikov. Pričujoče delce je namenjeno Čehom, — zlasti češkim učiteljem, — ki se v novejšem času zanimajo zelo za Hrvate. Sicer pa knjižico prav lahko rabijo hrvatski učitelji za priučenje češčine. In dokler tudi nam Slovincem ne spiše kdo jednake knjige, pomaga si Slovincem, ki zna hrvatski, s to knjižico pri učenju češčine.

Društveni vestnik.

Iz kranjskega okraja. (Vabilo.) Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja bode zborovalo dné 18. vel. travna t. l. ob 11. uri dopoldne v Št. Juriji s sledečim dnevnim redom:

1. „Pokončna pisava“, praktični nastop g. L. Jelenc.
2. Slučajni predlogi.

Kdor se misli udeležiti skupnega obeda, naznani to vsaj do 15. vel. travna g. predsedniku.

K obilni udeležbi uljudno vabi *odbor.*

Iz Gorice. Vabilo. „Učiteljsko društvo za goriški okraj“ bode imelo dné 4. vel. travna t. l. ob 9. uri predpoludne v Gorici na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole občno zborovanje z naslednjim vspeedom:

- I. O pokončni pisavi.
- II. Ustanovitev pevskega zbora.
- III. Posamezni predlogi.

K prav obilni udeležbi uljudno vabi *odbor.*

Iz radovljiškega okraja. Dné 13. mal. travna je imelo učiteljsko društvo tega okraja svoje prvo četrtletno zborovanje v Kamnigorici v šolski sobi po že naznanjenem vspeodu.

Predsednik pozdravi navzočne in odda besedo c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku Fr. Levcu, da poroča o Krasu. G. poročevalec je povedal veliko zanimivosti o kraškem svetu in njegovih podzemeljskih hramih. Poročilo so navzočni pazno poslušali, ker tacih rečij je redkokrat slišati.

Fr. Jeglič je poročal o čebelarstvu. Povedal je marsikaj, kar je poslušalce tudi zanimalo.

A. Grčar je razpravljaj precej natanjko kako naj se goji „domovinoslovje“ v ljudski šoli in sicer v prvih letih.

Vsa poročila so se z odobravanjem sprejela.

Posameznih nasvetov ni bilo.

Določil se je za prihodnje četrtletno zborovanje kraj, dan in vspeod.

Konečno se predsednik zahvali poročevalcem za razprave in sklene zborovanje z voščilom: „Na veselo in mnogobrojno snidenje pri prihodnjem zborovanji!“

J.

Iz Novega Mesta. Vabilo k zabavnemu večeru katerega priredi učiteljsko društvo novomeškega okraja v četrtek dné 4. vel. travna v dvorani „Narodnega doma v Novem Mestu v korist društva in družbe sv. Cirila in Metoda po sledečem vspeodu:

1. A. Nedved: „Pri slovesi“. (Moški zbor.) 2. F. S. Vilhar: „Kam?“ (Bariton-solo.) 3. Fr. Kücken: „Barcarola“. (Ženski dvospjev.) 4. K. Mašek: „Pri zibelci“. (Čveterospev.) 5. Hr. Volarič: „Slovenski svet, ti si krasán“. (Moški zbor.) 6. Blaznica v prvem nadstropji. (Vesela igra v jednem dejanji.) Med petjem in igro igra orkester novomeške godbe. Vstopnina: Sedeži po 50 kr. Vstopnice po 30 kr. Ker je čitsti dobitek namenjen tudi družbi sv. Cirila in Metoda, se preplačila hvaležno sprejemajo. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Odbor.

Vestnik.

Osobne vesti. G. Ivan Okorn, nadučitelj na dvorazrednici v Preddvoru, imenovan je drugim učiteljem na deški šoli v Tržiči; g. Maks Šriбар, učitelj-voditelj v Vavti Vasi pa učiteljem-voditeljem pri Beli Cerkvi. — Umrl je dné 24. mal. travna g. Jakob

Setničar, nadučitelj v Ajdovščini, v 55. letu svoje starosti. V m. p.! — G. Simon Zupan, katehet pri čč. nunah v Škofji Loki, postal je župnik na Ježici, na njegovo mesto pa je prišel za kateheta g. Feliks Zavodnik, kapiteljski vikar v Novem Mestu.

Iz zadnje seje c. kr. deželnega šolskega sveta.

Dovolila se je ustanovitev novih šol jednorazrednic i. s.: v Hrvaškem Brodu in v Telčjem v krškem okraji; v Starem Vinkelnji in Črnem Potoku v kočevskem okraji; v Lešah in na Koprivniku v radovljiškem okraji; jednorazrednice s slovenskim in nemškim oddelkom na Travi v kočevskem okraji in jednorazrednice v Trbiji nad Škofjo Loko v Kranjskem okraji, kjer pa ostane do zgradbe šolskega poslopja že obstoječa ekskurendna šola k dvorazrednici na Trati.

Razstavo učil in solarskih izdelkov obrtne nadaljevalne šole v Radovljici je povodom sklepa šolskega leta dné 30. maleda in 1. vel. travna priredil tamošnji šolski odbor.

Preskušnje učne usposobljenosti za ljudske in meščanske šole pri izpraševalni komisiji v Ljubljani prične se danes. Namestu uunrlega šolskega svetnika Bl. Hrovatha jih vodi njega namestnik g. profesor Fr. Kreminger. Imena kandidatov priobčimo v prihodnji številki.

Koliko vojakov dajo posamični narodi v Avstro-Ogerski. Nemci dajo 227.000 mož, Čehi 174.000, Madjari 172.000, Hrvati in Srbi 78.500, Poljaki 75.000, Malorusi 74.000, Rumunci 47.000, Slovenci 27.500, Italijani 13.600 mož. Slovani dajo torej skupaj 430.000 mož, torej za 30.000 mož več nego Nemci in Madjari skupaj.

Zveza med Črnim in Baltiškim morjem. Ruska vlada se je začela pečati z načrtom inženjerja Krilosa, ki namerava dovršiti prekop, kateri bi vezal Črno morje z Baltiškim. V to svrhu bi se porabila struga Dvine in stari prekop, ki veže reki Oulo in Berezino, katera poslednja se steka v Dnjeper in se tako veže s Črnim morjem. Vse delo bi veljalo primerno malo vsoto 12 milijonov rubljev.

Korporal-učitelj. Človek bi res skoraj ne verjel da je sedaj koncem 19. stoletja mogoče izobraženemu možu učiteljska mesta z onimi kakega sluge primerjati in vendar je tako. Nemški državni poslanec podpolkovnik Malachowsky stavlja je resen predlog, doslužene podčastnike po prenehanju izpitu kot učitelje nastaviti. A če bi drzni ta reformer pedagogiko le toliko čislal, kolikor čisla vsak paragraf vojaškega pravilnika, ne bil bi nikdar zahteval kaj jednacega. Sploh je pa učiteljem-vojakom še predobro znano, da ne delajo g. častniki z učitelji nikakih izjem. J. H.

Iz prirodoslovja. Učitelj: Povej mi, kaj so vrečarji!

Učenec: Vrečarji so one živali, ki imajo na trebuhu vreče.

Učitelj: Ali veš, zakaj imajo te vreče?

Učenec: Vreče imajo za to, da se v nje skrijejo, ako jih kedo zasleduje. J. H.

Drobtinice iz strokovnih listov.

Fotografije k prošnjam za učiteljska mesta. Magistrat mesta Gleiwitza je odredil, da bi na njegovo željo prositelj ali prosilka pridejala svojo fotografijo. „Narod a Škola“.

Nadzornice. Nekaj dunajskih učiteljic se je bavilo z mislijo, da bi za dekliske šole nastavljen bile c. kr. okrajne šolske nadzornice. „Narod a Škola“.

Na Dunaji so otvorili društvo, katerega naloga je razširjati igro med šolsko mladežjo. „Narod a Škola“.

V Parizu je mestni svet zrušil šolski regiment ter mesto njega upeljal povsodi igre. „Narod a Škola“.

Odlikovanje narodnih učiteljev. Francoski učni minister je pozval vse šolske svete, da bi mu predlagali najbolj zaslužne ljudske učitelje, ker jih bode odlikoval z redom častne legije. To je najvišji znak zasluge na Francoskem. „Narod a Škola“.

Higijenično predavanje. Na zdravniški fakulteti v Curihu v Švici imajo priložnost učiteljski kandidati in učitelji poslušati anatomsno, fizično in higijenično predavanje. „Narod a Škola“.

Z žico vezani sešitki so bili prepovedani v šolah v Norvegiji. To pa zaradi tega, ker je nevarno, da bi se otroci upraskali. „Narod a Škola“.

V presledku ob 10. uri pazimo, kaj otroci jedo. Vzlasti bodimo pozorni, da si otroci pred obedom ne kazijo želodca s sladkarijami ali drugimi neprebavnimi in škodljivimi rečmi. „Narod a Škola“.

Pokončna pisava je sedaj uradno vpeljana v Karlsruhe po stopnjah po vseh šolah. Zato je Karlsruhe prvo mesto, kjer je zagotovljeno tej novosti trajno mesto. „Narod a Škola“.

Pomanjkanje učiteljev. V Galiciji so morali 300 šol zapreti, ker manjka učnih močij. Na Nemškem tudi manjka učiteljev, tako v okraji Arnbergskem 170 in v okraji Merseburškem 65 učiteljev. „Učiteljské Noviny“.

Na Češkem so kupili od prof. Spohrerja rokopis Komenskega za 600 gld. za češki muzej. „Učiteljské Noviny“.

Proti petji po notah. „Schweizerische Lehrzeitung“ se pritožuje, da petje zgineva pri ljudstvu od te dobe, odkar je bilo uvedeno v ljudskih šolah petje po notah. Časi učili so se otroci v šolah peti po posluhu in tudi pevali nove pesni, ktere so se od starejših ljudij lahko naučili po posluhu. Sedaj pravijo, da brez taktiranja učiteljevega jim ni mogoče peti. „Učiteljské Noviny“.

Proti pokončni pisavi se je izrekla komisija, katero je poklicalo kr. ministerstvo v Virtemberškem. „Učiteljské Noviny“.

Kako se uspešno čisti šolska tabla. Goba, s katero stiramo s table kredo, ni dobro čistilno sredstvo, ker se kreda zmaže in na tabli ostane mnogo sivobelih madežev. Kreda je treba s table spravit najprvo s suho čunjjo. Krednega praha je zmerom veliko na tabli, zlasti če je lik krapav, teman. Opominim, da ni vsejedno, kako se zmiva. Smer je določena in to od leve strani k desni in nazaj. Nikoli od zgoraj doli in nazaj, ker bi voda po celi širjavi table se stekajoča prah s seboj vzela. Potem usuši se tabla s sprano in vžeto gobo. Čunjji ni treba nikoli močiti; zunaj šolske sobe se strepljejo. „Narodni Učitelj“.

J. Praprotnikova.

Zahvala. Slavna kmetska posojilnica ljubljanske okolice je blagoizvolila zopet za tukajšnje revne otroke vsoto 10 gld darovati. Za ta dobroduelni dar se podpisani krajni šolski svet in šolsko vodstvo najpriserneje zahvaljujeta.

Krajni šolski svet v Šmariji dne 16. mal. travna 1893.

Ivan E. Borštnik,
predsednik in šolski vodja.

Zahvala. Slavna „Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice“ je naklonila za ubogo mladino naše trirazredne šole znesek 10 gld., za kateri dar se toplo zahvaljujemo.

Studeneč, 21. sušca 1893.

J. Gams,
predsednik kraj. šol. sveta.

F. Ks. Trošt,
nadučitelj.

Zahvala. Slavna „Narodna šola“ je poslala za tukajšnje šolo obilo šolskega blaga, za katero se podpisani v imeni šolske mladine prav prisrčno zahvaljuje.

Vodstvo trirazredne ljudske šole v Šmariji,
dne 16. mal. travna 1893.

Ivan E. Borštnik, voditelj.

Zahvala. Slavnemu odboru „Narodne šole“ izreka podpisano vodstvo v imenu svojem in šolske mladine za dvojno pošiljatev raznovrstnega šolskega blaga najtoplejšo zahvalo.

Šolsko vodstvo prijetno iznenadeno po slavni „Okrajni posojilnici v Kamniku“ z darilom 5 gld., izreka slavno-isti za nepričakovani dar najsrčnejšo zahvalo v imeni učiteljstva in mladine.

Šol. vodstvo v Domžalah, dne 15. mal. travna 1893.

Fr. Pfeifer, voditelj.

Zahvala. Podpisano šolsko vodstvo šteje si v prijetno dolžnost, tem pótom izrekati zahvalo „Posojilnici“ v Črnomlju za darovane štiri knjige iz knjižnice „družbe sv. Cirila in Metoda“ za tukajšnje šolsko knjižnico.

Vodstvo ljudske šole v Adlešičih.

Ant. Kadunc, šol. voditelj.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna šola“ je poslalo za malo novcev primeroma obilo šolskega blaga tukajšnji šoli. Podpisano vodstvo izreka tem pótom najtoplejšo zahvalo prekristnemu društvu.

Vodstvo šole v Št. Lambertu, dne 5. mal. travna 1893.

Fort. Lužar, šol. voditelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 337

okr. š. sv. Na jednorazredni ljudski šoli v Podragi pri Vipavi je popolniti učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda, z opravilnino 30 gld. in s prostim stanovanjem v šoli.

Prošnjo za stalno, oziroma začasno umeščenje je poslati predpisanim pótom do dne 10. vel. travna 1893 tukajšnjemu uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni,
dne 14. mal. travna 1893.

Št. 294

okr. š. sv. V logaškem okraji sta popolniti stalno ali tudi začasno s pričetkom prihodnjega šolskega leta dve učiteljski mesti.

1. Četrto učiteljsko mesto na štirirazredni ljudski šoli v Cerknici z dohodki IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem.

2. Drugo mesto na jednorazredni šoli pri Št. Vidu nad Cerknico, katera se bode razširila v dvorazredno šolo, z dohodki IV. plačilnega razreda in s prosto sobo za stanovanje.

Prošnje je poslati opremljene po predpisih tukajšnjemu uradu do 15. vel. travna 1893.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci,
dne 16. mal. travna 1893.

Št. 455

okr. š. sv. Na dvorazrednici v Predvorju je s koncem tega šolskega leta stalno popolniti mesto nadučitelja - voditelja z dohodki III. plačilnega razreda, z opravilnino 50 gld. in prostim stanovanjem.

Obrok za prošnje do dne 20. vel. travna 1893.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji,
dne 29. mal. travna 1893.

Higijenične šolske klopi,

patent WEIXL

so šolam brez dvorane za telovadbo neobhodno potrebne in stanejo:

1 komad	2-sedežna	šolska klop	nebarvana	6 gld. — kr.
1	"	2-	" " barvana	6 " 50 "
1	"	3-	" " nebarvana	6 " 90 "
1	"	3-	" " barvana	7 " 50 "
1	"	4-	" " nebarvana	7 " 80 "
1	"	4-	" " barvana	8 " 50 "

— Ako se naroči mnogo klopij, dobé se ceneje. —

Naročila naj se blagovoljno pošiljajo IVAN-u WEIXL-u, nadučitelju v Kamnici, pošta Maribor (Štajersko).

«Učiteljski Tovariš» izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Komenskega ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani. — Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.